

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
2781–2782-08

meddelad i Stockholm den 17 juni 2009

KLAGANDE
AA

Ombud
Hanna Eriksson
STIL
Arenavägen 63
121 77 Johanneshov

MOTPART
Omsorgsnämnden i Hudiksvalls kommun
824 80 Hudiksvall

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDE
Kammarrätten i Sundsvalls domar den 14 mars 2008 i mål nr 205-07 och 405-07,
se bilagor

SAKEN
Stöd och service till vissa funktionshindrade

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att AA har rätt till begärd ersättning utom vad avser sjuklönekostnader för karensdagar. Målen lämnas åter till omsorgsnämnden för närmare beräkning av det belopp AA har rätt till.

Dok.Id 73435

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post: regeringsratten@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-12:00
13:00-15:00

YRKANDE M.M.

AA fullföljer sin talan och anför bl.a. följande. Han har anordnat sin assistans genom STIL, som har tillhandahållit såväl ordinarie som vikarierande personal under aktuella tidsperioder. Kommunen har inte satt i fråga att ordinarie assistent varit frånvarande på grund av sjukdom eller att assistans faktiskt har utförts av vikarierande assistent. Det ingivna underlaget visar att han har haft vikarie vid ordinarie assistents sjukfrånvaro. De aktuella kostnaderna för lön samt därtill hörande lönebikostnader framgår av underlaget. Att det insända underlaget innehåller vissa handskrivna noteringar reducerar inte dokumentens vederhäftighet. Semesterersättning om tolv procent utgör en faktisk merkostnad för vilken rätt till ersättning finns. Semesterersättningen inkluderas inte i sjuklönesystemet då den betalas ut en gång per år. Därför har beloppen behövt justeras för hand i samband med respektive begäran. STIL får en fordran på honom redan i samband med att vikarierande assistent utför sitt arbete. Därmed har han en kostnad som är ersättningsgill. Det saknas skäl att, som kommunen gjort, kräva att lön i alla delar, inklusive semesterersättning, faktiskt har betalats ut till aktuella assistenter. Grunden för att beräkna karensdagen till maximalt åtta timmar, även om det första arbetspasset i en sjukperiod sträcker sig över fler timmar än så, finns i nu gällande kollektivavtal mellan Arbetsgivarförbundet KFO och Svenska Kommunalarbetareförbundet. Redan innan denna bestämmelse infördes i kollektivavtalet rekommenderade arbetsgivarorganisationen att man skulle dra av maximalt åtta timmar för karensdagen. Denna rekommendation har följts.

Omsorgsnämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Regeringsrätten har i RÅ 2005 ref. 86 konstaterat att kommunen, vid ordinarie assistents sjukdom, inte kan åläggas att betala ut ekonomiskt stöd som överstiger faktiska kostnader. Dessa kostnader ska redovisas och verifieras. Korrekt redovisning krävs som underlag för kommunens beslut. Kommunen är skyldig att betala ut ersättning för faktiska merkostnader som uppkommit vid ordinarie assistents sjukdom och som inte täcks av schablonbeloppet. Det inlämnade underlaget redovisar och styrker inte att faktisk merkostnad uppkommit.

Mål nr
2781–2782-08

Kostnaderna är inte verifierade. Redovisade sjukperioder är karensdagar. Karensdagen har uppgetts till åtta timmar trots att frånvaroanmälan avser sexton timmar.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 9 § 2 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen skyldighet att ge biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS). Kommunens ansvar enligt 9 § 2 LSS inträder bl.a. vid tillfälliga utökningar av insatsen, t.ex. när den ordinarie personliga assistenten är sjuk (prop. 1992/93:159 s. 177).

AA, som var beviljad assistansersättning enligt LASS och hade sin assistans anordnad på annat sätt än genom kommunens försorg, ansökte under år 2006 om ersättning från kommunen avseende olika sjukdomsfall hos ordinarie assistent under åren 2005 och 2006.

Genom frånvaroanmälningar, undertecknade av den sjuka assistenten, har AA för vart och ett av de aktuella tillfällena visat att ordinarie assistent varit sjuk. Den omständigheten att namnet på den sjuka assistenten inte alltid framgår saknar betydelse, eftersom assistenten kan identifieras genom anställningsnumret. För sjukperioderna under tiden maj 2005 – februari 2006 har AA, genom sitt dåvarande ombud hos STIL, intygat att han haft vikarie. Något skäl att ifrågasätta detta intygande har inte kommit fram i målen. För övriga sjukperioder under år 2006 finns intyg om vikarie för var och en av de aktuella perioderna, undertecknade av såväl vikarien som AA. Utredningen gör det möjligt att identifiera vem som vikarierat vid varje tillfälle. Några motstridiga uppgifter eller diskrepanser mellan omfattningen av ordinarie assistents tider och vikariens tider framgår inte av materialet. Den åberopade utredningen får därför anses visa att AA haft vikarie under den tid ordinarie assistent varit sjuk och han har därför rätt till ersättning för de merkostnader han kan ha haft.

Av rättsfallet RÅ 2005 ref. 86 framgår att det är de faktiska merkostnaderna som ska ersättas. Rättsfallet tar emellertid inte upp frågan om hur de faktiska merkostnaderna närmare ska beräknas. Sveriges Kommuner och Landsting har i sitt cirkulär 2006:39, Kommunens ansvar vid sjukdom hos ordinarie personlig assistent, gett uttryck för uppfattningen att den faktiska merkostnaden utgörs av kostnaderna för den assistent som är sjuk, eftersom kostnaden för en arbetande assistent redan täcks av det schablonbestämda timbeloppet. Regeringsrätten delar denna uppfattning. Schablonbeloppet för assistansersättning avser att täcka såväl kostnader för arbetande assistent som administrativa kostnader. Vid ordinarie assistents sjukdom får beloppet som Försäkringskassan betalar ut anses täcka kostnaden för vikarien samt administrativa kostnader, inklusive kostnaden för anskaffning av vikarie etc. Den faktiska merkostnaden motsvaras därför av kostnaderna för den assistent som är sjuk.

Nästa fråga blir då vilken kostnad AA haft för ordinarie assistent i samband med sjukdomstillfällena. Inledningsvis kan konstateras att han har ådragit sig en skuld gentemot assistansanordnaren genom att vikarie tillhandahållits. Han får därmed anses ha haft en kostnad. Något krav på att ordinarie assistents eller vikaries lön ska ha betalats ut kan inte ställas (jfr RÅ 2000 not. 176).

Av den utredning som AA gett in avseende sjukdomstillfällena framgår ordinarie timlön för de assistenter som varit sjuka liksom vilket kollektivavtal som gäller. Vidare framgår procentsatser för sociala avgifter, kollektivavtalsbundna avgifter, semesterersättning och sjuklön. Dessa uppgifter är tillräckliga för att visa och räkna ut AAs merkostnad för respektive sjukdomstillfälle. Emellertid har AA, vid beräkningen av sjuklönekostnaden, begränsat avdraget för karensdagarna till åtta timmar per dag, trots att planerade arbetspass överstigit denna tid. Vid tiden för de i målen aktuella sjukperioderna fanns dock inte någon sådan begränsning i gällande kollektivavtal. AA har inte visat att skyldighet fanns att betala sjuklön för någon del av karensdagarna i dessa sjukperioder. Någon rätt till ersättning för kostnader avseende sjuklön för karensdagarna har AA därför inte.

Mål nr
2781–2782-08

Sammanfattningsvis finner Regeringsrätten att AA har rätt till ersättning för sina kostnader för den assistent som är sjuk. Begärt belopp ska dock justeras enligt vad som ovan sagts om karensdagar. Det får ankomma på omsorgsnämnden att närmare räkna ut den ersättning AA har rätt till.

Susanne Billum

Kjerstin Nordborg

Annika Brickman

Margit Knutsson

Olle Stenman

Karin Hartmann
Föredragande regeringsrätts-
sekreterare

Avd. II

Föredraget 2009-04-29